

Obsah

Stručné informace	13
Předmluva	16
Poděkování	18

ČÁST 1

Různé teorie politiky

1 Co je politika?	21
Definování politiky	22
Politika jako umění vládnout	23
Politika jako věci veřejné	25
Politika jako kompromis a konsens	28
Politika jako moc	29
Studium politiky	32
Přístupy ke studiu politiky	32
Filosofická tradice	32
Empirická tradice	33
Vědecká tradice	33
Nejnovější vývoj	34
Může být studium politiky vědecké?	36
Pojmy, modely a teorie	37
Shrnutí	42
Otázky k diskusi	43
Doporučená literatura	43
2 Vlády, systémy a režimy	45
Tradiční systémy – klasifikace	46
Proč klasifikovat politické systémy?	47
Klasické typologie	48
Typologie „tří světů“	50
Režimy v moderním světě	52
Západní polyarchie	54

Nové demokracie	56
Východoasijské režimy	58
Islámské režimy	60
Vojenské režimy	61
Shrnutí	62
Otázky k diskusi	63
Doporučená literatura	63
3 Politické ideologie	65
Co je politická ideologie?	66
Liberalismus	67
Abeceda liberalismu	68
Klasický liberalismus	69
Moderní liberalismus	70
Konzervatismus	71
Abeceda konzervatismu	72
Paternalistický konzervatismus	73
Nová pravice	74
Neoliberalismus	75
Neokonzervatismus	75
Socialismus	76
Abeceda socialismu	77
Marxismus	78
Abeceda marxismu	79
Ortodoxní komunismus	80
Moderní marxismus	82
Sociální demokracie	83
Třetí cesta	84
Další ideologické tradice	85
Fašismus	85
Anarchismus	87
Feminismus	87
Environmentalismus	89
Náboženský fundamentalismus	90
Konec ideologie?	91

Shrnutí	92	Stát v epoše globalizace	130
Otázky k diskusi	93	Stát a globalizace	130
Doporučená literatura	93	Transformace státu	132
4 Demokracie	95	Shrnutí	133
Definování demokracie	96	Otázky k diskusi	134
Kdo je lid?	97	Doporučená literatura	134
Jak by měl lid vládnout?	97		
Kam až by měla vláda lidu sahat?	99		
Modely demokracie	100		
Klasická demokracie	100		
Demokracie jako ochrana	101		
Demokracie jako nástroj rozvoje	103		
Lidová demokracie	105		
Demokracie v praxi: různé pohledy	106		
Pluralistický pohled	107		
Elitistický pohled	108		
Korporatistický pohled	110		
Pohled Nové pravice	111		
Marxistický pohled	112		
Shrnutí	113		
Otázky k diskusi	114		
Doporučená literatura	114		
5 Stát	115		
Co je stát?	116		
Různé teorie státu	118		
Pluralistický stát	119		
Kapitalistický stát	121		
Stát Leviathan	123		
Patriarchální stát	124		
Úloha státu	126		
Minimalní státy	126		
Státy jako nástroje rozvoje	127		
Sociálnědemokratické státy	128		
Zkolektivizované státy	129		
Totalitní státy	129		
		ČÁST 2	
		Národy a globalizace	
		6 Národy a nacionalismus	137
		Co je národ?	138
		Národy jako kulturní společenství	139
		Národy jako politická společenství	141
		Různé druhy nacionalismu	143
		Liberální nacionalismus	144
		Konzervativní nacionalismus	147
		Rozpinavý nacionalismus	148
		Protikoloniální nacionalismus	150
		Má národní stát budoucnost?	152
		Shrnutí	154
		Otázky k diskusi	155
		Doporučená literatura	155
		7 Globální politika	157
		Jak porozumět světové politice	158
		Idealismus	158
		Realismus	160
		Pluralismus	161
		Marxismus	162
		Světový řád 21. století	163
		Od bipolarity k unipolaritě	163
		„Válka proti terorismu“	166
		Nástup multipolarity?	171
		Dynamika globalizace	174
		Globalizační tendence	174

Globalizace: teorie a diskuse	177	Odrůdy socialismu	228
Regionalizace	181	Státní socialismus	229
Evropská unie	183	Tržní socialismus	230
Globální správa věcí veřejných	189	Existuje v ekonomice nějaká „třetí cesta“?	231
Směřujeme ke světové vládě?	189	Sociální struktura a dělicí čáry	233
Organizace spojených národů	191	Společenská třída	234
Shrnutí	194	Vzestup a pád politiky tříd	234
Otázky k diskusi	195	Kdo tvoří „underclass“?	236
Doporučená literatura	195	Rasa	238
		Gender	239
		Shrnutí	240
		Otázky k diskusi	241
		Doporučená literatura	241
8 Politika místní a regionální	197		
Centralizace, nebo decentralizace?	198	10 Politická kultura, identita a legitimita	243
Vztahy mezi centrem a periferií	199	Politická kultura	244
Federace	200	Občanská kultura, nebo ideologická hegemonie?	244
Proč federalismus?	200	Zmenšuje se sociální kapitál?	247
Rysy federalismu	203	Politika identity a multikulturalismu	250
Zhodnocení federalismu	204	Vzestup politiky identity	250
Unitární systémy	206	Modely multikulturalismu	252
Vláda v místech	206	Zápory multikulturalismu	256
Devoluce	208	Legitimita a politická stabilita	259
Etnická a komunitární politika	210	Legitimizování moci	259
Nástup etnické politiky	210	Krize legitimacy	261
Spasí nás komunitární politika?	213	Proč dochází k revolucím?	263
Shrnutí	215	Marxistické teorie revoluce	264
Otázky k diskusi	215	Nemarxistické teorie revoluce	265
Doporučená literatura	216	Shrnutí	268

ČÁST 3

Politická interakce

9 Ekonomika a společnost	219	11 Masová média a politická komunikace	271
Ekonomické systémy	220	Různé teorie masových médií	272
Různé kapitalismy ve světě	222	Pluralistický model	273
Podnikatelský kapitalismus	222		
Sociální kapitalismus	224		
Kolektivní kapitalismus	225		
Řízený, nebo neřízený kapitalismus?	226		

Model dominantní ideologie	273	Politika stran	316
Model hodnot elity	274	Typy politických stran	317
Tržní model	275	Funkce politických stran	319
Média, demokracie a správa věcí veřejných	276	Reprezentace	320
Strážci demokracie?	276	Formování a doplňování elity	322
Masová média a správa věcí veřejných	279	Formulování cílů	322
Globalizace médií	281	Artikulování a agregace zájmů	323
Politická komunikace	282	Socializace a mobilizace	323
Propagandistické mašinérie	282	Organizování vlády	324
Politika „spinů“	284	Vnitrostranické uspořádání: kdo má v rukou moc?	324
Shrnutí	286	Systémy politických stran	327
Otázky k diskusi	287	Systémy jedné strany	328
Doporučená literatura	287	Systémy dvou stran	329
		Systémy s dominantní stranou	331
		Multipartijní systémy	333
		Klesá význam politických stran?	334
		Shrnutí	336
		Otázky k diskusi	337
		Doporučená literatura	338
12 Reprezentace, volby a hlasování	289	14 Skupiny, zájmy a hnutí	339
Reprezentace	290	Politika skupin	340
Různé teorie reprezentace	290	Různé typy skupin	340
Model správce	291	Komunální skupiny	341
Model delegáta	293	Institucionální skupiny	341
Model mandátu	293	Skupiny typu sdružení	342
Model podobnosti	294	Modely politiky skupin	344
Volby	295	Pluralistický model	344
Různé funkce voleb	297	Korporatistický model	346
Volební systémy: diskuse i spory	299	Model Nové pravice	347
Co vlastně volby znamenají?	307	Jak probíhá politika skupin?	349
Volební chování	309	Jak důležité jsou zájmové skupiny?	349
Různé teorie voličského rozhodování	311	Jak uplatňují skupiny svůj vliv?	351
Model identifikace s politickou stranou	311	Společenská hnutí	356
Sociologický model	311	Nová společenská hnutí	356
Model racionální volby	312	Shrnutí	359
Model dominantní ideologie	312	Otázky k diskusi	360
Shrnutí	313	Doporučená literatura	360
Otázky k diskusi	314		
Doporučená literatura	314		
13 Politické strany a systémy politických stran	315		

Mechanismus vládnutí

15 Ústavy, právo, soudy a soudci	363
Ústavy	364
Klasifikace ústav	365
K čemu slouží ústava?	370
Udílění pravomocí	370
Stanovení hodnot a cílů	371
Zajišťování stability vlády	371
Obrana svobody	372
Legitimizace režimů	372
Záleží na ústavách?	372
Právo	374
Právo, morálka a politika	374
Soudy a soudci	377
Jsou soudci političtí?	378
Tvoří soudci politiku?	380
Shrnutí	382
Otázky k diskusi	383
Doporučená literatura	384
16 Shromáždění	385
Úloha shromáždění	386
Parlamentní a prezidentské systémy	387
Různé funkce shromáždění	390
Přijímání zákonů	391
Reprezentace	392
Kontrola	393
Výběr a příprava talentů	393
Legitimizace	394
Struktura shromáždění	395
Jedna komora, nebo dvě?	395
Systémy výborů	398
Čím se mohou shromáždění vykázat?	400
Tvoří shromáždění politiku?	400

Proč klesá význam shromáždění?	404
Disciplinované politické strany	404
„Velký“ stát	405
Nedostatek vůdcovství	405
Moc zájmových skupin a médií	405
Jsou shromáždění na vzestupu?	406
Shrnutí	407
Otázky k diskusi	408
Doporučená literatura	408
17 Politické exekutivy	409
Úloha exekutivy	410
Kdo je kdo v exekutivě?	410
Různé funkce politických exekutiv	411
Ceremoniální funkce	412
Vedoucí úloha při tvorbě politik	412
Každodenní politické vedení	413
Řízení byrokracie	413
Reagování na krize	413
Moc v exekutivě: kdo velí?	414
Prezidenti	414
Premiéři	420
Kabinety	424
Politika vůdcovství	426
Různé teorie vůdcovství	427
Různé vůdcovské styly	430
Shrnutí	432
Otázky k diskusi	433
Doporučená literatura	434
18 Byrokracie	435
Různé teorie byrokracie	436
Model racionální správy	436
Model mocenského bloku	438
Model nadměrné nabídky byrokracie	439
Úloha byrokracií	441
Různé funkce byrokracií	441
Vykonávání správy	442
Poskytování politických rad	442

**Politická opatření
a jejich provádění**

Artikulování zájmů	443		
Udržování politické stability	443		
Organizace byrokracií	444		
Moc byrokracie: vymkla se kontrole?	448		
Zdroje moci byrokracie	448		
Jak lze kontrolovat byrokraty?	451		
Politická odpovědnost	451		
Zpolitizování	453		
Alternativní byrokracie	454		
Shrnutí	456		
Otázky k diskusi	456		
Doporučená literatura	457		
19 Armáda a policie	459		
Armáda a politika	460		
Úloha armády	461		
Nástroj válčení	461		
Záruka vnitřního pořádku	462		
Zájmová skupina	464		
Alternativa civilní vlády	465		
Kontrola nad armádou	467		
Kdy se armáda chápe moci?	470		
Policie a politika	472		
Různé úlohy policie	473		
Zajišťování veřejného pořádku	473		
Plnění politických úkolů	474		
Policejní státy	476		
Politická kontrola a odpovědnost	477		
Shrnutí	479		
Otázky k diskusi	480		
Doporučená literatura	481		
		20 Proces tvorby politiky a výkonnost systému	485
		Proces tvorby a realizace politiky	486
		Různé teorie rozhodování	486
		Modely racionálního aktéra	486
		Inkrementalistické modely	487
		Modely byrokratické organizace	488
		Modely systému názorů	489
		Jednotlivá stadia procesu	
		tvorby politiky	491
		Iniciace	491
		Formulace	493
		Implementace	495
		Evaluace	497
		Výkonnost systému	499
		Udržování stability	499
		Zajišťování materiálního blahobytu	501
		Posilování občanské soudržnosti	503
		Prohlubování demokracie	504
		Shrnutí	506
		Otázky k diskusi	506
		Doporučená literatura	507
		<i>Slovník politologických termínů</i>	508
		<i>Bibliografie</i>	527